

Naziv istraživanja: BOLJE SPRIJE ITI NEGO LIJE ITI

Provoditelj: OŠ "Ljudevit Gaj"

Godina provedbe: 2022

Kratki sadržaj:

Utvrđiti odgojne stilove roditelja obitelji, povjerenje u autoritet roditelja i odrasle populacije koja aktivno sudjeluje u procesu njihovog odrastanja, procjenu osobnih problema adolescenata kao moguću "okidač" za ulazak u svijet ovisnosti te percepciju učenika na uzroke ovisnosti i toleranciju na niz čimbenika za "opravdanost" konzumacije,

Istraživanje provedeno među:

Učenicima

Financijski podržano od:

OŠ "Ljudevit Gaj" Lužani

Ciljevi istraživanja:

Ispitati stavove učenika 7. razreda o problemima ovisnosti i definirati uporišne točke za ciljane preventivne aktivnosti u skupini

Metode istraživanja:

Ažurirani anonimni anketni upitnik dr. Slavka Sakomana iz 2000. godine

Uzorak:

25 učenika 7. razreda u 2022.-23. školskoj godini

Rezultati istraživanja:

Cilj ovog istraživanja bio je ispitati mišljenja i stavove učenika 7. razreda prema sredstvima ovisnosti. Dobiveni rezultati ukazuju da iako je u prevenciji kod jednog dijela učenika u nekim područjima došlo do promjena stavova ipak su još uvijek prisutne predrasude osobito u području:

- riziku na konzumaciju obzirom na potpunu ili nepotpunu obitelj,
- materijalni status obitelji, te djelomično obrazovnu razinu roditelja,
- zabludu o povećanoj razini odgovornosti obzirom na kronološku dob djece,
- dostupnosti droga na našem području
- „opravdanosti“ razloga za konzumaciju, zakonskoj regulativi...

Istraživanje je pokazalo da je u ovoj skupini ispitanika manje prisutno eksperimentiranje djece s cigaretama, ali ne i s alkoholom (32% ga je konzumiralo nekoliko puta. Potrebno je voditi računa da su povećani rizici na konzumaciju u kasnoj adolescenciji obzirom na poljuljan sustav vrijednosti, trenutno relativno nisku razinu samopouzdanja učenika te mogući pritisak vršnjaka.

Bez obzira na obrazovnu razinu roditelji mogu biti uspješni u prevenciji ukoliko prakticiraju efikasne odgojne stilove. U odgoju ove skupine djece (prema njihovoj procjeni) prisutni su i nedjelotvorni roditeljski odgojni stilovi „topli i popustljivi“ 56%, te „hladni i popustljivi“ 9%, „hladni i strogi“ 9%, samo kod 22% obitelji poželjan autoritativni stil. Poznato je da „AUTORITATIVNI“ odgojni stil u kojem roditelji postavljaju jasna pravila ponašanja djeteta, ali uz objašnjenja; gdje postoji kontrola u kojoj se poštuje osobnost djeteta odgaja neovisnu, samopouzdanu djecu, s boljim akademskim uspjehom koja imaju zdrav socijalni razvoj i otporna su na rizike koji proizlaze iz druženja s vršnjacima dok popustljivi roditelji koji odobravaju sve djetetove postupke odgajaju nezrelu djecu koja se slabije snalaze u susretu s izazovima.“ Roditelj mora imati snagu reći „NE!“ kada je to potrebno.

Dobro je imati na umu da je danas droga relativno jeftina jer je dostupnija svojoj djeci bez obzira na ekonomski status obitelji. Suprotno mišljenje (prisutno kod 74% djece) može stvoriti osjećaj lažne sigurnosti od rizika neželjenog konzumiranja. Važno je znati da postoji i internetska prodaja što olakšava dostupnost. Također dužnost je roditelja voditi brigu o kvaliteti slobodnog vremena djece. Osobni problemi djece u adolescentskoj dobi su česti i višestruki, a mogu biti uzrokom posezanju za sredstvima ovisnosti kao psihološkom potporom. O njima treba

svakodnevno razgovarati jer nisu oti na prvi pogled, a u svezi su sa :

A) RODITELJIMA: naj eš e navode: „nemaju razumijevanja za mene“ 52% „pomanjkanje razgovora“ 17% , kao i njihovo me usobno nerazumijevanje 39% koje naj eš e i uvjetuje i ukupno nerazumijevanje članova obitelji pa se stvara dojam otu enosti u tim obiteljima.

B) ŠKOLOM: izraženi su „problemi vezani za školski uspjeh“ 35 % , „strah od ispitivanja“ 43 % , „preoptere enost školom“ 35% te u visokom % nepostojanje radnih navika 26%.

Smislenim planiranjem dnevnih i tjednih aktivnosti u enika, racionalnom organizacijom u enja, te održavanjem radne discipline ti bi se problemi svakako ublažili.

C) DRUŠTVOM: uz „usamljenost“ 22% i „razli ito stajalište u svezi s ponašanjem“ 22% tišti ih razaraju i „osje aj manje vrijednosti“ 48%, „osje aj nesigurnosti u društvu“ 22% te „neprihva enost“ 30%.

D) PROBLEMI SA SAMIM SOBOM naj eš i su i tipi ni za adolescentsku populaciju: „nezadovoljstvo fizi kim izgledom“ 52%, „osobna neuspješnost“ 48%, te „nezadovoljstvo svojim osobinama“ 26% te „u estale sva e i sukobi“ 30%.

Iako je ova problematika složena 35% u enika ne bi u rješavanju problema zatražili pomo ili savjet od roditelja, ime se šalje poruka straha ili nepovjerenja prema roditeljima.

Iako gotovo polovina u enika (48%) procjenjuje da je Zakon o zabrani prodaje duhana i alkoholnih pi a osobama mla im od 18 godina djelotvoran praksa je pokazala da ga se zbog pomanjkanja kontrole još uvijek svakodnevno krši, pa kao takav sam po sebi nije mjerilo za sigurno odrastanje djece. Iako su to injenice otkako je Zakon na snazi osobno pozdravljam medijsku popra enost primjene i kontrole ovoga problema.

Upitani za opravdanost razloga zašto ljudi piju, puše ili uzimaju drogu u svakoj generaciji u enika varira tolerancija na opravdanost konzumacije. Iako se uo ava pozitivni pomak u stavovima u enika još uvijek u velikoj mjeri odobravaju sljede e „razloge“: „probati kako to izgleda“ 39%, „dobro se osje ati“ 35%, „dobro se zabaviti“ 35%, „posti i bolje rezultate u športu“ 26%, „uklopiti se u društvo“, „dobro se naspavati“ 40%, i „opustiti se i biti manje napet“ 42%, što govori da je preventivno i kontinuirano potrebno posvetiti puno pozornosti ovoj problematici kako bi djeca razbila predrasude da je droga pozitivan stimulans koji život ini lakšim.

Iako 74 % u enika misle da su oni sami, a 87% da su njihovi roditelji dovoljno upoznati o štetnosti droga, u ovom podru ju znanja nikada dosta jer se na tržištu neprekidno javljaju nove; lako dostupne, a vrlo štetne droge (ak u obliku „osvježiva a zraka“). To su tzv. „proizvodi sljede e generacije“; e-cigarete, SNUS... Prema podacima Ureda za droge RH na prostoru Republike Hrvatske svakodnevno se javljaju nove sintetske droge ije djelovanje još nisu odgonetnuli ni najbolji stru ni timovi, pa trovanja takvima sredstvima imaju i smrtni ishod.

U ovoj generaciji u enika 26% je došlo u kontakt s drogom, ali nitko ju nije probao.

injenica je da se djeca kre u i u društvu starijih vršnjaka pa je dobro prisjetiti se dobrih zaštitnih mjera, a to su: snažne i pozitivne obiteljske veze, roditeljsko nadgledanje dje jih aktivnosti i njihovih druženja, postavljanje jasnih pravila ponašanja i dosljedno pra enje njihovog provo enja te stvaranje snažnih veza s institucijama u koje su djeca uklju ena; škole, klubovi ...

Na pitanje „Što bi u inio da znaš da netko od tvojih prijatelja uzima drogu?“ najve i broj anketiranih u enika ve tradicionalno bi „razgovarao s njim i pokušao mu pomo i“ 43% ali to je pogriješan stav jer vršnjaci ne mogu biti terapeuti ve se i sami izlažu riziku da budu uklju eni u krug ovisnika.

Pohvalno je da bi se 22% u enika ohrabrilu i odlu ilo „obavijestiti njegove roditelje“ što treba pozdraviti jer naj eš e roditelj zadnji i (pre)kasno saznaje za najdelikatnije probleme svoje djece.

Iako 52% u enika smatra samog konzumenta odgovornim za ovisnost, njih 26% odgovornost pripisuje roditeljima. Primjetno je da u obiteljskom odgoju kod djece izostaje povjerenje u figuru roditelja, osobito oca (svoga 26% djece bi svoje najozbiljnije probleme povjerilo ocu!), ali i majke; 60% u enika ne bi joj povjerilo svoje najozbiljnije probleme pa se stvara dojam da su u percepciji obiteljske podrške odre enog broja u enika roditelji „u sjeni“. 17% djece bi svoje probleme povjerilo radije bratu ili sestri, a 13% djedu ili baki.

Samo 75% djece smatra da ih roditelji „poznaju potpuno“, a 35% „dovoljno“, a 22% „nedovoljno“ da bi na vrijeme mogli primijetiti da su „skrenuli s puta“. Je li i to „dovoljno“ zaista dovoljno? Zato je nužno je izgra ivati putove povjerenja izme u djece i oba roditelja.

Zabrinjava podatak da više od polovine, (57 %) djevoj ica i dje aka imaju iskrivljenu sliku o sebi i svijetu ime su izloženi faktoru mogu eg rizika na traženje psihološke potpore u sredstvima ovisnosti.

Zbog toga je nužno poraditi na podizanju samopoštovanja djece kao i poruke da se do uspjeha dolazi trudom i odricanjem jer su, najvjerojatnije, mediji kroz reklame nametnuli djeci sliku svijeta o „uspjehu bez truda“.

Važno je imati na umu da se i u našim prostorima rizik ovisnosti značajno proširuje; osobito na kockanje i klađenje, igre na sreću; brojne su zablude o mogućnostima velike novčane dobiti, ovisnost o rasulju – internetu, a osobito video igricama, zatim o televiziji i hrani (što i roditeljima i djeci nije dovoljno poznato i podcijenjeno je) kao i na prisutnost novih, na žalost lako dostupnih droga.

I na kraju; djeca u Brodsko-posavskoj županiji koja ima 110 kilometara državne granice već samom činjenicom da su tu četiri legalna granična prijelaza prema Bosni i Hercegovini, (kao i brojne mogućnosti ilegalnog prijelaza) su dodatno izložena riziku jer je trgovina drogom uz trgovinu oružjem najunosniji posao pa mogu postati laka meta preprodavača droga.

Pedagoginja: Višnja Boljfećić, prof.

Lužani, studeni 2022.

Korištena literatura tijekom istraživanja i reference u kojima su rezultati objavljeni:

Eda Vujević, DROGA OPASNA OPASNOST, Split, Lukana, 1998., II. izmj. i dop. izd.